

RZECZOWNIK

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Jedną z podstawowych deklinowanych części mowy: to właśnie rzeczowników najpierw uczymy dzieci i obcokrajowców, pokazując im palcem różne przedmioty i wymawiając odpowiednie nazwy. Rzeczowniki odmieniają się przez przypadki (a co z tymi nieodmiennymi? one po prostu mają taką samą formę we wszystkich przypadkach) i przez liczby (ale nie wszystkie, są bowiem takie, które mają tylko formy liczby pojedynczej – np. benzyna, ryzyko, młodzież, a także takie, które mają tylko formy liczby mnogiej – np. drzwi, dzinsy, wakacje). Rzeczowniki nie odmieniają się przez rodzaje: mają swój z góry ustalony rodzaj. Jest pięć podstawowych rodzajów rzeczownika: w liczbie pojedynczej trzy: męski, żeński i nijaki, a w liczbie mnogiej dwa: męskoosobowy i niemęskoosobowy. Gdy określamy jakąś formę rzeczownika występującą w tekście, zawsze podajemy rodzaj odpowiedni ze względu na liczbę, np. w zdaniu „Chłopczyk w dzinsach strzelał w żołnierzy pestkami z wiśni” chłopczyk to M. lp. r. męski, dzinsach – Ms. l.mn. r. niemęskoosobowy, żołnierzy – B. l.mn. r. męskoosobowy (a nie: męski), pestkami – N. l.mn. r. niemęskoosobowy (a nie: żeński), wiśni – D. l.mn. r. niemęskoosobowy. Tylko gdy określamy rzeczownik jako leksem, jako abstrakcyjną jednostkę języka (czyli tak jak w słowniku), to piszemy: chłopczyk – rzecz. r. męskiego, dzinsy – rzecz. r. niemęskoosobowego, żołnierz – rzecz. r. męskiego, pestka – rzecz. r. żeńskiego, wiśnia – rzecz. r. żeńskiego.